

مهر کرده و جمع کرده که دوباره فساد گرفته نماند و حاجی معصوم که مقصر بوده او را نگاهداری کرد و تمام کارهایش را نمود حالا میگوید که او رفته در صورتیکه تمام وزرا نوشته بودند مهر کرده بودند که او برود و آن کاغذ را مهر نکرد و قتیکه بردند پیش اقبال الدوله گفت باید این حکم را وزیر داخله مهر کند و او مهر نکرده بود معض دوستی و برادری که با او داشت اما در باب قوام الملک او هنوز قبول ندارد که او مقصر است در صورتی که سه کرور نفوس فارس از دست او متظلمند او میخواهد و قتیکه قوام آمد اینجا هزار نفر هم از رهبا بیچاره شیراز بیایند و اظهار تظلم کنند و تقصیرات او را اثبات نمایند در صورتی که این مطلب واضح و متواتر است و حال ایشان اینست که هرچه بانویگوند متکرر میشود چنانچه یک روز در کمیسیون سرحدی از سواجیلغ مذاکره شد او هنوز باور نداشت که عثمانیا تمدنی و تخطی کرده اند میگفت از کجا معلوم شد و کافستی که نوشته است قوام الملک بتصویب مجلس رفته است اینجا حاضر است بخوانند تا معلوم شود که باقی جواب های او هم از همین قبیل است.

آقا شیخ یوسف - اینکه آصف الدوله نوشته که من نسبت رشوه گرفتن باو داده ام ابد آن اطلاع ندارم و غیر از اینکه او نسبت دروغ در باب رفتن قوام الملک به مجلس داده تقصیر دیگری او او نمی دانم.

(در این موقع کافذیکه وزیر داخله بیک نفر از آقایان در جواب مرقومه ایشان درباره رفتن قوام الملک نوشته بود قرائت شد مشتمل بود بر آیه ذمه قوام الملک از تقصیرات و اینکه هر حاکمی که می رود بدون قوام الملک را در شیراز لازم میدانند و رفتن او هم بتصویب وزرا و مجلس شورای ملی بود هر گاه کسی با او حرفی دارد اظهار نماید البته رسیدگی می شود و شما هم انجن ها را به همین نحو ساکت نمائید.) گفته شد که چرا این نسبت دروغ را به مجلس داده .

فخر السادات - اگر کسی حرفی بقوام الملک داشت چرا پیش از رفتن او اظهار نکرد حالا که رفت این حرفها باعث فتنه و فساد در آنجا میشود .

آقا شیخ یوسف - بنده از رفتن قوام الملک بشیراز هیچ حرف و اعتراض ندارم فقط میگویم که چرا باید یک وزیری چنین نسبت دروغ به مجلس بدهد .

فخر السادات - ما بکمال است آمدیم در اینجا هیچ بوظیفه و کالت خود عمل نکردیم و تمام را در رد و ایراد بهمدیگر بودیم و نمی گذاریم که چهار روز مملکت فارس امن باشد آخر نه تنها ما امن و کیل فارسیم باید اطلاع از همه جا داشته باشیم والا لازم است که استعفا بدهیم .

مجلس ختم شد

مذاکرات روز ۵ شنبه هفدهم شهر محرم الحرام دارالشورای ملی
امروز مجلس بواسطه یازده از مطالب مهمه لازمه سری بود و مستوفیان عظام بجهت قسم یاد نمودن حاضر شده در اطاق مخصوصی در خصوص بعضی

از صبح اسلام بطور مقرر قسم یاد کردند و جماعتی از اهل حضرت عبدالعظیم در صحن بهارستان جمع شده و از قرار معلوم شکایت داشتند که بواسطه تحریک مقدسین بالمره سلب امنیت از ماها شده و ماجدا خواستار امنیت هستیم .

وقایع و مذاکرات روز شنبه نوزدهم شهر محرم الحرام دارالشورای ملی

رئیس - معارضه مذاکره امروز تحصیل پول است برای رفع احتیاجات مملکت حالا باید دید و کلاه محترم چه راهی بنظرشان رسیده .

شرف الدوله - راهی بنظر بنده رسیده می نویسم میدهم .

آقا میر زامر ترضی قلیخان - صبح بانداره که لازم بود مقدمه مذاکرات بعمل آمد و در بین اینکه از ملت اعانه گرفته شده باناسیس بانک ملی شود یا استقراض از خارج کرد و مذاکره بود و باعتقاد بنده اصل استقراض از صرف امای دول بی طرف خیلی خوبست باین معنی که قرض دولتی نباشد و اما تاسیس بانک ملی از واجبات و پدیده های است و این مسئله ملت و این مجلس را با ر ه از اهمیت انداخت و در اکثر نمرات روزنامه مجلس اگر بدقت نظر نمائیم میبینیم که تمام مذاکرات مجلس در این خصوص بوده است ولی بواسطه مذاکره که در آن وقت در خصوص استقراض شد این مسئله را بتأخیر انداخت و آن وجهی که در خزانه بود و این استقراض داخله که شد اگر سرمایه بانک میگردند تا کنون بانک تاسیس مردم هم میبایست داده بودند و شاید سرمایه بالغ بچند کرور میشد و اشخاصی هم که وجوه خود را مدغنی داشته اند اطمینان حاصل کرده پول ببانک میدادند در هر صورت بعقیده بنده اهم از اعانه از ملت و استقراض از داخله یا از خارجه بهر اسم بشود باید باسم بانک شده و بانک تاسیس شود که فایده اینکار لاتمد ولانحصی است آقا شیخ حسین تحصیل پول برای این مملکت لازم و نهایت وجوب را دارد اگر هر قدر کمتر در این باب افعال رود باز زیاد است و بهیچوجه نباید در تحصیل پول مسامحه شود و ما این ملت را باقسام مختلف امتحان نمودیم و گفتگو ها کردیم یکدفعه گفتند قانون اساسی تمام نشده پس از آنکه تمام شد گفتند بصدقه نرسیده بعد از رسیدن بصدقه اظهار داشتند که امنیت نیست و بعد گفتند که ما با این مؤسس بانک اطمینان نداریم یعنی اساس این بانک باید از روی ترتیب صحیح باشد حالا خوبست این مسئله را هم امتحان نمائیم یعنی تاسیس بانک بطور صحیح بشود آنوقت ببینیم پول میدهند یا نه .

رئیس انجمن - ما و کلا همین قدر از خارج میدانیم که پول لازم است ولی اینکه چقدر لازم است قرض خارجی ما چقدر است نمی دانیم پس باید وزرا بیایند آنچه بنظرشان در این باب رسیده پیشنهاد نمایند که چقدر قرض کلی دارند و چقدر قرض فوری لازم است تا معلوم شود و اگر حضور آنها نباشد گفتگوی ما هیچ نتیجه نخواهد داشت آقا میرزا محمود اول باید بدانیم که چه مقدار پول این ملت را از خسارت و کسالت بیرون می آورد که آنوقت ملاحظه شود بدانیم آن مبلغ از داخله فراهم می آید یا نه اگر بقدر بیست و پنج کرور ریاسی کرور باشد این مبلغ در داخله پیدا نمی شود و اگر معادل دو سه کرور است امکان دارد ولی

بترتیب از اینکه مبلغی باسم بانک و غیره فرض میکنند و در فشاری واقع بشویم که نتوانیم از عهده آن بیرون بیاییم باید این مطلب را وزراء درست توضیح بدهند .

حاج محمد اسماعیل آقا - کویا و کلا

فراموش کرده اند آنچه لازم بود استقراض برای دولت و گمان این است که توضیحات وزراء هم همین باشند که یک فرض دوازده کرور یا کمتر یا زیادتر که به بانکها و غیره دولت دارد و موعده آنها منقضی شده باید بدهند و صورت آنرا هم جناب ناصر الملک داده بودند و بالاخره قرار شد که منافع آن داده شده و سه ساله استعمال شود تا تدارک پول شده داده شده داده شود این یک وجهی است که برای دولت لازم است یک وجهی هم بجهت مخارج اتفاقیه است از قبیل تجهیز قشون برای نظم داخله و مخارج دیگر و این هم تا پنج کرور لااقل لازم است و اما قرض کلی گمان نمیکنم در خارجه این طور پول حاضر باشد که بدون ارائه اعتبار و اطمینان بدهند مگر بهمان طور که جناب صنیع الدوله گفتند که آن محل تصویب شده بیست کرور یا سی کرور گرفته شود اما عقیده بنده این هم با طول میکشد و شاید یک سال یا بیش ماه مدت لازم داشته باشد و معض رفع اتهام که امروزه برای مملکت یک پولی لازم است گفته شد که ملت یعنی هر کس که این مملکت را وطن خود میدانند باید اعانه بدهد ولی نه بطور هوا بدون اسم و رسم باشد بلکه باسم بانک ملی بدهند این بود که مذاکره شد بانک ملی تاسیس شود و بعد آن ترتیب پیش آمد که همه اطلاع دارند و حال آن سوانح را گفتن لزومی ندارد و امروزه بعقیده بنده هر دو مسئله لازم است یکی اینکه وزراء از راهیکه استقراض را صلاح میدانند پیشنهاد نمایند و یکی دیگر اینکه بتمام ملت مسئله استقراض اعلان شود که فردا نگویند چرا با اطلاع ندادید و از بابت بانک ملی هم مستشاریکه از خارجه خواسته اند همین روزها دارد خواهد شد و اگر اطمینان ملت بهمان حاصل میشود که آهیم می آید و آنچه در قوه دارند بجهت تاسیس بانک بدهند و ما امروز دو فقره وجه لازم داریم یکی بجهت چند فقره قرضهای سابق دولت که موعده آنها منقضی شده و از آنها یک استقراض شده حالا مهلت بدهند یا مطالبه بکنند در هر صورت باید فکری کرد یکی هم بجهت مخارج فوق العاده اتفاقیه در این موقع لایحه از جناب شرف الدوله قرائت شد که مشرف بود بر مساعدت مالکین که چهار ساله مالیات خودشان را مساعدت بدهند .

حاج سید نصر الله - در اینکه برای این

مملکت پول لازم است حرفی نیست پس هر کس در این خصوص آنچه بنظرشان میرسد از اعانه یا تاسیس بانک یا استقراض از خارجه بگویند و آنچه سهل تر و بهتر است اظهار دارند و این طور که آقای شرف الدوله اظهار کردند مالکین مالیات هدهالسه خود را ندهاند چگونگی مساعدت

داشت و باید این مسئله را اتمام نمود هر گاه بدینم که در این مورد هم برای ما شرایط سخت پیشنهاد کردند آنوقت ناچاریم که بملت عبور اعلام نماییم براین که شما که همه وقت از برای حفظ این مملکت و استقلال قومیتان همه قسم حاضر بودید امروزه ما محتاج بیول هستیم و دول خارجه هم با ما در شرایط سخت گیری می کنند البته آن وقت ملت همه قسم از برای حفظ مملکت خودشان در دستان بیول کوتاهی نخواستند کرد.

حاج سید نصر الله - از سخت گیری وزرا چنین معلوم می شود که خیلی احتیاج بیول دارند و باید وزراء در این باب آرای خودشان را تصفه نموده اظهار نمایند تا معلوم شود که آنها چه فکری از برای تحصیل بیول نموده اند و همین طور که آقای حاج امام جمعه فرمودند در باب استقراض باید بتوسط اوراق چاپی اینمطلب را بموم ملت اظهار نموده تا آنها هم نظریات و ملاحظات خودشان را اظهار نمایند بسیار خوب است ولی استقراض از برای ممالج قوری نیستند.

آقای میرزا مرتضی قلیخان - نتیجه که از این مذاکرات حاصل میشود بقرینه بنده همان تشکیل بانک ملی است که خواه باستقراض از داخله یا از خارجه این بانک باید تشکیل شود.

حاج امام جمعه - بقرینه بنده بانک بی بی یول مثل راندن کشتی در خشکی است و گفتن این حرف بیون وجود وجه صحیح نیست و این که جناب حاجی سید نصر الله گفتند که وزراء آراء خود را پیشنهاد نمایند اینمطلب چند روزی طول خواهد کشید و همچنین تا بتوسط اوراق چاپی بموم ملت اطلاع داده شود آن هم بیست روز الی یکماه طول خواهد کشید و تا آنوقت بعضی کارهای قوری ما فوت خواهد شد پس زودتر بملت اطلاع داده بشود و گمان نکنید که عقلای ملت منحصر باین مجلس است بلکه اشخاص عاقل کافی در میان ملت هم هست خصوصاً آتاهائی که در خارجه هستند بصیرت و اطلاعات صحیحه دارند همین قدر که با آنها اطلاع داده شود که مجلس و وزراء احساس احتیاج باستقراض را از برای مملکت نموده اند آنها هم راهنمایی های صحیح کرده بلکه از راه همت و وطن پرستی نصف دارائی خود را در این راه صرف نظر می نمایند.

حاج مصعب التجار - هیچکدام از این سه مطلب منافات باهم ندارند این مملکت هم بانک و هم اعانه و هم استقراض هر سه را لازم دارد اما اعانه برای معالجات قوری است که دیگر ملت نگویدند که چرا مجلس با اعلام نکرده است اما بانک ملی آنهم يك تجارت ملی است و باید تشکیل شود ولی این بانک مستغنی از استقراض نیست منتهی يك اندازه بدولت کسکی میشود اما استقراض از خارجه برای اصلاحات کلیه مملکتی است و باید این استقراض طوری باشد که فایده با عاید کنند نه اینکه در عوض بخواهیم مملکت را ببد بدهیم و معلوم نیست که فعلا دول خارجه بخواهند قرض بدهند بدون اینکه يك صرفه عمده را ملاحظه نمایند پس از برای معالجات قوری اعانه لازم است و این اعانه گرفتن هم برای دولت نقصی نیست سایر دول هم در اینگونه مواقع اعانه از ملت میگیرند و امروز برای نظم داخلی این اعانه لازم و البته ملت بمال و ثروت خود خود و مملکت و وطن خود را باید حفظ نماید.

امین التجار - تقریباً حال یکسال ونیم است که مملکت ایران مشروطه شده است و صاحب ارلمان میباشد و اینهم بدیهی است که پارلمان تنها نمیتواند کاری کند بلکه بدهدستی وزراء باید کار کند و هر وقت کاریکه راجع بوزراء شد هنر آوردند که بیول لازم است و در این مدت هر وقت از بابت بانک وغیره که صحبت شد نتیجه بخشید حالا هم يك مدتی در اینجا گفتگوی اعانه میکنیم و آخر هم نتیجه حاصل نخواهد شد پس استقراض از داخله صورت نخواهد گرفت باید لزخارج فکر بیول کرد.

حسام الاسلام - از برای تنظیم داخلی و وصول مالیات اخذ اعانه از ملت لازم است که باید از کسب و اصناف اعانه گرفت و باین اعانه از آن کسانی که مالیات نمیدهند اخذ مالیات کرد.

آقای شیخ حسین - این که آقای حاج امام جمعه فرمودند که این مطلب را بتوسط اوراق بموم ملت اعلان کنند که اذهان آنها مسبوق شود تا بعد بوکلا ایراد نکنند حرف صحیحی است ولی افسوس که یکی از شهر های ما در آن زمان که مذاکره بانک بود گفتند دو کرور بیول برای بانک حاضر است و می دهیم در صورتی که همان شهر امروز می داند که این بیول برای چه مصرف لازم است با این حال مالیات خودشان را نمی پردازند بنده می گویم که از اعانه و استقراض داخلی باید صرف نظر کرد و از خارجه بیولی قرض کرد تا رفع کلیه احتیاجات بشود.

آقای شیخ محمد علی - اول باینکه از مردم مطالبه اعانه کردو فهماند که از برای چه صافری است اگر از این راه وجه کافی عاید نشد آن وقت باید استقراض نمود بترتیب صحیح و شرایط سهل.

آقای میرزا مرتضی قلی خان - بنده در باب بانک عرض کردم و جناب آقای حاج امام جمعه گفتند که نمیشود بنده عرض می نمایم که بانک نیز مایه است برای تحصیل ثروت نمیگویم که حتماً ال ده کرور بیول لازم است تا اینکه بانک تشکیل شود چنانچه از پارسان تاکنون مبالغی مالیات گرفته شده است و علاوه يك میلیون از وجوه اشرفی نقد و استقراض داخلی بمصرف رسیده لی هیچ فایده بخشید اگر با همین مبلغ بانک را تاسیس مینمودیم تا حال مبالغی ثروت تحصیل کرده بودیم.

وکیل الرعایا - متولین و سرمایه داران فرانسه چه دیدند که قرض دادن بدولت روس را مایل شدند هیچ ملتیی نداشت غیر از مراجعه با همان اشخاص طرف مبشوم که همین ملاحظه را با ما نموده و ابدأ مقصود بلتیکی نداشته باشند از آنها قول بگیریم ولی بعد از آن که بدیدیم در شرایط استقراض با سخت گیری کردند البته آن وقت ملت بر حسب اسلامیت و قومیت تمام دارائی خود را فروخته و بیول خواهند داد ولی در صورتیکه شروط سخت نباشد چه چیه - که ما ثروتی از خارج داخل مملکت خود نگیریم اما با بدهد و اذیت در خرج و مصارف آن نموده نه اینکه بمصرف خرج تراشهای سابق بوسه بدهند باین لحاظ که گفتم استقراض از خارجه را تجویز میکنم و اهدیت هم میدهم.

حاج مصعب التجار - يك مسئله ایست که مشته شده در چهارده ماه قبل جناب تضرر السلطنه آمدند اینجا و گفتند چهار کرور بیول لازم است

و فوراً باید استقراض شود والا تمام امورات دولتی و ادارات مغفل خواهد ماند مجلس در این خصوص رای نداد و الا این چهارده ماه گذشته بدون استقراض و امورات هم دایر بود اما اگر این مغفان فوق العاده نبود باز ما محتاج باستقراض نمیشدیم اما در باب بانک بهمان طوری که دستخط شده و مجلس هم تصویب کرده و نظامنامه هم نوشته شده بقرینه بنده این بانک تاسیس خواهد شد و آن کسی که بیول بده است خواهد داد و کسی که نمیدهد و دروغ میگوید ایراد خواهد گرفت مثل اینکه گفته شد که اساس بانک اگر صحیح میشد بکفر ده کرور میداد این شخص اگر راست میگوید لازم نیست که ایراد بگیرد کسی که ده کرور میدهد خودش اقدام مینماید و اساس آرام صحیح میکند و نظامنامه این بانک را هم وزراء مثل جناب مغیر السلطنه و غیره نوشته اند از روی اساس بانک آلمان و اگر کسی هم نظری دارد باز ممکن است که بگوید و همان را اصلاح نموده مجلس تصویب کند تا اینکه این بانک تشکیل شود.

حاج میرزا علی آقا - ما از جانب خدا مکلفیم بعضی تکالیف که باید بآن عمل نماییم هر گاه کسی بخواهد نماز نخواند و یا زکوة ندهد باید او را واداشت که این فریض را ادا نماید همینطور حفظ نظام و حفظ مملکت هم از فریض است که باید بصرف اموات او را حفظ کرد اگر ما توانستیم که زملت بیول بگیریم فیها والا آتاهائی که صاحبان ثمول هستند باید بقوه جبریه از آنها بیول گرفت و مملکت را حفظ کرد.

آقای شیخ یوسف - چون امروز مذاکره مجلس برای تهیه بیول بوده است خوب است که موضوع مذاکره مجلس بدرا هم همین مسئله قرار بدهند که تا نتیجه گرفته شود.

رئیس - بلی فرادهم مذاکره در همین خصوص است (مطلب دیگر اینکه بر سر جناب رئیس الوزراء فوت کرده است خوب است فردا طرف صبح يك هیئتی مرکب از شش نفر از طرف مجلس برای تمیزت و تسلیت بروند)

مسئله دیگر در خصوص آن لایحه حسن السلطنه است که در سابق مذاکره شده بود آیا رای مجلس در این خصوص چیست باید برود یا نه.

آقای میرزا مرتضی قلی خان - در چند روز قبل این مطلب مذاکره شد که دو سال سالی هزار و پانصد تومان باز بدهند و بخارجه رفته تصحیلات خود را کامل کنند و مراجعت نمایند آنوقت اگر خدمت کرد باز مواجب بدهند و الا اصل مواجب او را هم ندهند و وزارت جنگ و وزیر علوم هم تصویب کرده اند.

حاجی علی آقا - اول باید تحصیل بیول را تصویب کرد بعد این مطلب را.

حاجی سید محمد - دوساعت در اینجا صحبت قرض شد و گمان نمیکند که باین ترتیب ملت بتواند بیول بدهد.

وکیل الرعایا - اگر این اشخاص را يك قدری زودتر فرستاده و بیول میدادیم حاصل میکردند

حاج آقا میرزا این اشکالات نمی شدیم آن شخص میگوید که من سالی هشتصد تومان مرابح دارم وصال سالی هزار و پانصد تومان به من بدهد از آنجا که مرابح مرابح شده بدهد .

امان الله میرزا - این شخص فلان صاحب منصب کافی است در این مورد او را کجا بفرستید خوب است او را فوج بدهید سوار بدهید و به سرحد بفرستید و بیش از این که او تحصیل کرده ما امروز لازم نداریم .

معاضد السلطنه - چقدر معلم نظامی از خارج آوردند و وجود آنها داخل و باطل میماند با اینکه میبایستی پول بآنها داده میشد و این شخص دوازده سال تحصیل کرده بمقیده بنده همین طور که اظهار کرده دو سال سالی هزار و پانصد تومان باو داده شود که برود دو سال تحصیل خود را تمام کند و برگردد بدینست و البته وجود چنین اشخاص برای منکلت لازم است .

امان الله میرزا - بنده عرض میکنم آنچه او امروزه تحصیل کرده برای ما کافی است کجا میگذارد برود منتهی این است او را بیکار نگذارید فوج باو بدهید و خدمت از او بخواهید .

رئیس - یک مسئله دیگر هم هست که چون از جانب وزارت خارجه نوشته شده بود که در مدرسه آلمان داخل شود و تحصیل خود را تمام نماید لهذا در برلین هزار تومان مقروض شده بودند و مبالغ این مبلغ هم از طرف دولت انعام داده شده و برات آنهم صادر شده در دست اوست و چون جزو حقوق پارساله است و تومانی پنج هزار تصویب شده داده شود اگر باین ترتیب باشد قرض او بر زمین خواهد ماند و مطالبه نمینماید حال اگر مجلس تصویب میکند تومانی دو هزار داده شود که فرحش را ادا نماید .

آقای میرزا محمود - چون در حقیقت این کار را وزیر مختار ما کرده باید ملاحظه آبروی او را نموده و تمام حقوق او را پرداخت .
(مجلس ختم شد)

مذاکرات روز ۳ شنبه ۲۲ شهر محرم الحرام دارالشورای ملی
خلاصه مذاکرات روز شنبه ۱۹ ر ۱ آقا میرزا مرضی قلیخان قرائت کردند .
رئیس - يك تلگرافی از تبریز رسید است با یک دستخطی از طرف بندگان اعلیحضرت اقدس همایونی راجع بوقامات سرحدی باید خوانده شود (قرائت شد)

سواد دستخط اعلیحضرت همایونی احتشام السلطنه تلگرافی الان مبنی بر حرکت فریق از ساوجبلاغ رسیده چون برای دولت و ملت مؤدق بود فرستادم ملاحظه نمائید و فردا در مجلس علنی قرائت نمائید که ملت بدانند من آرام و راحت خود را حرام کرده در مراجعت فریق و در این پیشمانی طوایف یافی بدون خونریزی چقدر هم اقدامات و زحمات را کشیده ام امیدوارم با همراهی و اتحاد صحنوی مجلس مقصدی با دولت همه کارها اصلاح شود .

تلگراف از تبریز
تصدق خاك پای جواهر آسای اقدس مهابوت شوم از قرا را اخبارات واصله از ساوجبلاغ عصر جمعه ۱۸ محمد فاضل پاشای فریق باعنوان وصا که خود اعلام میکند که برای رفتن بیاید آسای حاضر شوید و بی از حاضر شدن آنها بدو مهمات حربیه و فور خانه خود را حرکت داده و بمشایه با همراهانش بسمت یسوه رهسپار میشوند و مطابق تلگراف که رسیده است عمو خوانین و سرکردگان آکراد از حرکات سابقه خود پیشمان و بمقام اهتزاز و استیمن بر آمده اند الساعه شاهزاده فرامفرما امینقلی میرزا را بآن صوب روانه داشته چون تقدیم این بشارت هضمی را از فریاض خانه زادی دانست جبارت به مرض رسانده شهر تبریز را نیز از میان انبال بی زوال حسروانه تأمین برقرار شده شب گذشته اداره نظیه دوتقر از مزارق اشراق ایل آباد را رکنتر کردند و درصدد دستگیری سایرین هم می باشد مقتدرالدوله نیز سواد دستخط جهانمطاع تلگرافی را که مبنی باظهار رفت ملوکانه در باره افراد ملت دو روز قبل شرف صدور یافته بود طبع و نشر نموده عامه اهالی از صمیم خاطر بر مراتب دعا گوئی ذات ملکوتی صفات اقدس شهر باری ارواحنا فداء ازودند .

(علی اکبر تبرک افچی)
مستشارالدوله - در هر يك از اسورات ممکنستی که رفع شبهه می شود و مشکلات و حادثه مرتفع میگردد لازم است بهمان اندازه اظهار تشکر شود یعنی از طرف ملت تشکر شود در این مورد نمیتوان گمت که با مردم غوائل سرحدی مرتفع شده زیرا هنوز نقاط سرحدی چه از طرف عشایر و چه از طرف عساکر عثمانی اشغال شده است چنانچه از طرف ارومیه دشت و مرکور و قدری از مرکور و اشویه و از طرف ساوجبلاغ مگری کهنه لاهیجان و سوه سردشت و از طرف ولایت کردستان بانو سقز در تصرف عشایر مترده و دخالت عثمانی است اما مسئله اوجلاج اهمیتی دیگر داشت زیرا که بعضی از نقاط مرزیه دیگر جزو آن منطقه متنازع فیه هست که دولت عثمانی کاه در آن بابت اعتراضاتی داشته است و ولی ساوجبلاغ شش هفت فرسخ از منطقه متنازع فیه بطرف داخل بر آن است آمدن فریق باینجا میتواند سوانب خیلی و خیمه تویید نماید و چهار بشی مشکلات شوم بحمدالله چنانچه در تلگراف قرائت شد فریق آنجا را تغذیه کرده و به یسوه حرکت نموده است در هر موقفتی که بهی و اهتمام روز وزارت خانه دواویر دولتی حاصل شده شد تشکرات ما باید بدرا بر آس رئیس قومچریه که شخص اعلیحضرت همایونی هستند متوجه شود زیرا هر اقدامی در هر يك از ادارات دولتی شده باشد در سایه توجهات ایشان است آن روزی که فرامفرما از ساوجبلاغ بطرف میان دواب حرکت کرده بود و کیسیون سرحدی با هیئت وزراء در حضور همایونی در تلگراف خانه باغ مشغول مغایرات بود همه بدیدیم که اعلیحضرت همایونی چقدر متأثر بودند و چه قسم اقدامات مجدانه فرمودند و دستخطهای مؤکد بسرا کردگان و رؤسای قشونی صادر فرمودند و معلوم است از آنروز تاکنون چنانچه دستخط مبارک مشرف آید چقدر اقدامات و اهتمامات همایونی معروف

این کار بوده است ولی برای این که حق من له الحق باید گردد لازم است تشکرات مخصوصه خود را از حسن اقدامات وزارت خارجه امور خارجه عرس بکنم زیرا همه میدانیم که این موفقیت از اثر اقدامات سرسری حاصل شد چقدر این پایتخت و چه برای آنجهای دیگر و در حقیقه وزیر امور خارجه در این مورد خیلی زحمت کشیده از او و همچنین از تلگرافاتی که متوالیا بکمیسیون سرحدی میرسد جناب معتمد السلطنه در این باب بعضی تدبیر و اهتمامات مسدود نمودند نمایان شده اند و چنانکه دولتین واسطه از سابق در رفع اختلافات و مناقشات سرحدی بین دولتین عظیمین حسن اهتمام داشته اند در این مورد هم مسلم است که اقدامات دوستانه ایشان بی اثر و بی دخل نبوده است همین طوریکه هر وقت از طرف آنها نسبت بعقوق ما تعدی میشود مکلف و مجبوریم که اعتراض نمائیم همانقسمه از حسن مساعدتهای آنها هم باید اظهار تشکر نمائیم و چنانچه تشکرات خود را نسبت بشخص اعلیحضرت همایونی شروع کرده بودیم باز ختم میکنم بعرض شکرانه از حسن توجهات اقدس همایونی که آهم حاصل شده مکرر از اتحاد و اتفاق دولت و ملت یعنی مقاسمست و مجلس شورای ملی امیدواریم که این اتحاد و روز بروز محکم و کاملتر گشته در سایه آن برفع مشکلات دیگر موفق شویم .

رئیس - آنچه حق مطالب بود با حق جناب مستشار الدوله ایفا کردند ولی دو نکته را فرو گذار نمودند یکی آن که در باب اهتمامات کمیسیون سرحدی که خیلی در این مورد اقدامات نموده و زحمت کشیده اند بسمی هر روزیکه هر قدر تفنگ و فشنگ حاضر نمید هر روز می دانستند و مجلس باید از اجزاء کمیسیون سرحدی خیلی اظهار امتنان و تشکر نماید و نکته دیگر که یادآوری فرمودید آن محلها متنازع فیه است باید دانست که آنجاها متنازع فیه نیست فقط آن نقطه است که گذاشته اند برای تعیین گتنگوی بین دولتین و الا ما هم در سلیمانیه و جاهای دیگر حتی داریم منظور اطلاع بود .

وکیل التجار - آنچه لازم تشکر بود جناب مستشارالدوله فرمودند ولی دستخطی که بجناب رئیس شده خیلی ساده است و بر بنده متاثر آمد .

حاج معین التجار - آنچه لازم ادای تشکرات بود اظهار شد از دودل مجاور هم خیلی اظهار تشکر می نمائیم ولی باز بعضی گفتگوهای متنازع در میان مردم مشهور است و مفیدین چنین شهرت میدهند که بندکان اعلیحضرت برخلاف مشروطیت اقدامی میکنند و از این طرف هم چنین شهرت داده اند که ملت بر ضد سلطنت است در صورتیکه اتحاد و اتفاق کامل فیما بین است خوبست طوری بشود که تمام افراد ملت این اقاء شبهه مفیدین را بدانند تا رفع این اختلاف و گفتگوها بشود .

آقای میرزا آقامجاهد - بعد از نطق کافی مستشارالدوله نمیشود تجدید کرد و مبنای عرض بنده هم بر تشکر بود ولی همینقدر ملت ایران باید بدانند که حفظ بقای خودشان بسته است به همراهی و اتفاق ملت با قومچریه و این اقدامات دول همسایه نبوده است مگر از توجهات اعلیحضرت پس باید ملت ملتفت بوده در هر مورد همراه باشند .
مؤتمن الممالک - مقصود و عرض بنده را